

**ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ
ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ**

ΙΚΑΝΟΤΗΤΕΣ - ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΑ ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ

Ο κάτοχος διπλώματος ΙΕΚ στην ειδικότητα "Προσχολικής Αγωγής , Δραστηριοτήτων Δημιουργίας και Εκφρασης" έχει πιστοποιήσει τις γνώσεις, δεξιότητες και επαγγελματικές στάσεις που τον καθιστούν ικανό να εργαστεί σε κέντρα προσχολικής αγωγής (βρεφονηπιακούς σταθμούς) εκτελώντας τις ακόλουθες κύριες επαγγελματικές δραστηριότητες υπό την καθοδήγηση και σε συνεργασία με τον/την υπεύθυνο/η βρεφονηπιοκόμο ή νηπιαγωγό:

Γενική περιγραφή των κυριότερων επαγγελματικών δραστηριοτήτων/καθηκόντων

* Μεριμνά για την ψυχοσωματική υγεία, την ψυχοσωματική εξέλιξη, τη διαπαιδαγώγηση και την κοινωνικοποίηση βρεφών και νηπίων, παιδιών δηλαδή ηλικίας 0-6 ετών. Τους προσφέρει αγωγή, ψυχαγωγία, φροντίδα, (φαγητό, καθαριότητα) σύμφωνα με τις αρχές της Βρεφοκομίας και της Παιδαγωγικής.

* Ακολουθεί το ημερήσιο πρόγραμμα του Βρεφονηπιακού Σταθμού, το οποίο περιλαμβάνει μια σειρά από δραστηριότητες που βοηθούν το παιδί να αποκτήσει γνώσεις και εμπειρίες, να αναπτύξει ευαισθησία, φαντασία, αισθητική, δημιουργική ικανότητα, ικανότητα έκφρασης, παρατηρητικότητα και αυτονομία, γενικά να διευρύνει τον εσωτερικό του κόσμο, να ωριμάσει συναισθηματικά και ψυχοκινητικά.

* Φροντίζει - με κατάλληλη προσέγγιση - για τη συμμετοχή στις δραστηριότητες όλων ανεξαιρέτως των παιδιών και γενικά για τη δημιουργία ατμόσφαιρας στοργής, αποδοχής, ασφάλειας και χαράς.

* Παρατηρεί τις αντιδράσεις του κάθε παιδιού, επισημαίνει αλλαγές ή παθολογικά συμπτώματα, ενημερώνει σχετικά τον/την υπεύθυνο/η βρεφονηπιοκόμο ή νηπιαγωγό και με την έγκρισή του/της τους γονείς και τους ειδικούς (γιατρό, ψυχολόγο κτλ.).

* Εφαρμόζει πιστά όλη τα απαραίτητα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας και ευθύνεται για κάθε αμέλεια ή παράλειψη που μπορεί να έχει επίπτωση στην υγεία των παιδιών.

* Αναπληρώνει τον/την βρεφονηπιοκόμο/νηπιαγωγό όταν απουσιάζει.

* Συντάσσει εκθέσεις και ενημερώνει βιβλία που προβλέπονται από τους κανονισμούς για θέματα που αφορούν τα παιδιά και γενικά τη λειτουργία του σταθμού.

* Εκτελεί σε ημερήσια βάση τις εργασίες που περιγράφονται παρακάτω και που προσαρμόζονται στις ανάγκες των παιδιών, τις συνθήκες της ημέρας ή τις απαιτήσεις της ημερήσιας εργασίας του/της.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ**Κύριες επαγγελματικές δραστηριότητες**

1. Υποδοχή των παιδιών (βρεφών και νηπίων)
2. Καθαριότητα των παιδιών.
3. Διατροφή
4. Πρόγραμμα αγωγής.
5. Ανάπαυση των παιδιών
6. Αναχώρηση των παιδιών

ΑΝΑΛΥΣΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΩΝ ΚΑΘΗΚΟΝΤΩΝ (μιας ημέρας)

1. Υποδοχή των βρεφών και των νηπίων
  - 1.1 Παραλαβή των βρεφών και των νηπίων (από τα σχολικά λεωφορεία ή από τους γονείς)
  - 1.2 Τακτοποίηση ατομικών ειδών.
  - 1.3 Ατομική απασχόληση σε γωνιές δραστηριοτήτων.
  - 1.4 Έλεγχος προσέλευσης βρεφών και νηπίων (παρουσίες-απουσίες)
2. Ατομική καθαριότητα των παιδιών

- 2.1 Καθαριότητα των βρεφών: άηληαγμα - ευκαιριακά εκπαίδευση στο δοχείο και στην ατομική καθαριότητα)
- 2.2 Καθαριότητα των νηπίων: χρήση τουαλέτας - πλύσιμο χεριών (σαπούνι-πετσέτα) και προσώπου (χρήση οδοντόκρεμας)
- 3. Διατροφή (πρόγευμα, μεσημβρινό γεύμα, απογευματινό)
  - 3.1 Τάϊσμα των βρεφών

- 3.2** Προετοιμασία γευμάτων με συμμετοχή των παιδιών (στρώσιμο τραπέζιου, διανομή, συγκέντρωση σκευών, τακτοποίηση χώρου)
- 3.3** Ενίσχυση της ανάπτυξης των νηπίων - μέσα από τη διαδικασία των γευμάτων - σε διάφορους τομείς:
- αυτοεξυπηρέτηση, κοινωνικοποίηση, επικοινωνία, κ.ά.
  - γνώση των διαφόρων τροφών (χρήση και θεραπευτική αξία)
  - απόκτηση σωστών τρόπων και συνηθειών.
- 4. Πρόγραμμα αγωγής**
- 4.1** Θέμα ενδιαφέροντος (μήνυμα από τα παιδιά για κάτι που θέλουν να μάθουν)
- 4.2** Δραστηριότητες πάνω στο θέμα ενδιαφέροντος, που καλύπτουν όλους τους τομείς αγωγής των νηπίων
- 4.2.1** Γνωστική εξέλιξη
- ελεύθερες ανακοινώσεις από τα παιδιά
  - γνωστικές ασκήσεις - ενίσχυση από παιδαγωγό
- 4.2.2** Ζωγραφική
- υλικά ζωγραφικής (χαρτιά-μπογιές)
  - ενίσχυση παιδικού ιχνογραφήματος
  - διάφορες τεχνικές
  - (άχρηστο υλικό) - οικολογία
- 4.2.3** Κοιλιάζ
- Κατασκευές με διάφορα υλικά
  - Εμπύκωση παιδικής κατασκευής
- 4.2.4** Πλαστική
- Κατασκευές με διάφορα υλικά
  - Εμπύκωση παιδικής κατασκευής
- 4.2.5** Θεατρικό παιχνίδι - δραματοποίηση
- (από τη διήγηση - παίζουμε θέατρο)
- 4.2.6** Λογοτεχνία (παραμύθι, ιστορία, ποίημα)
- χρήση βιβλίων
  - κατασκευή βιβλίων
- 4.2.7** Χειροτεχνία
- υφαντική
  - κέντημα
  - κατασκευές από άχρηστο υλικό
- 4.2.8** Μουσική - Ρυθμική
- μύηση στη μουσική
  - μουσικά όργανα
  - μέθοδος Orff
  - ρυθμική έκφραση
- 4.2.9** Μουσεία - Χώροι τέχνης κτλ
- 4.2.10** Γωνίες
- πώς φτειαχνονται
  - πώς χρησιμοποιούνται
- 4.2.11** Οικολογία
- μύηση στη φυσική ζωή
  - μελέτη του περιβάλλοντος
  - προστασία του περιβάλλοντος
- 4.2.12** Αισθητηριακή αγωγή
- αισθητηριακές ασκήσεις
  - παιχνίδια

4.2.13 Κουκλιοθέατρο-θέατρο Σκιών

- είδη κούκλιας
- σκηνικό
- τρόπος παιχνίματος

4.2.14 Δεξιότητες

- προμαθηματικές έννοιες
- προανάγνωση
- προγραφή

4.2.15 Παιχνίδι

- ελεύθερο ή οργανωμένο παιχνίδι στον εσωτερικό και στον

εξωτερικό χώρο

5. Ανάπαυση βρεφών και νηπίων

5.1 Προετοιμασία χώρου και παιδιών

5.2 Οργάνωση κατάλληλου περιβάλλοντος

5.3 Απασχόληση των παιδιών που για οποιονδήποτε λόγο δεν

αναπαύονται, με

επιτραπέζια παιδαγωγικά παιχνίδια ή

στις διάφορες παιδαγωγικές γωνιές.

6. Αναχώρηση

6.1 Τυχόν ανακοινώσεις για τους γονείς

6.2 Τυχόν καθαριότητα παιδιών

6.3 Τυχόν προβλήματα υγείας

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ

1. Παιδαγωγικής-Νηπιαγωγικής, Ψυχολογίας (Γενικής, Εξεληκτικής, Κοινωνικής)

2. Βρεφοκομίας, Παιδιατρικής, Υγιεινής, Διαιτητικής, Πρώτων Βοηθειών

3. Μουσικής - Ρυθμικής

4. Παιδικής Λογοτεχνίας

5. Τεχνικών (Κουκλιοθέατρο, θεατρικό παιχνίδι, ζωγραφική, παιχνίδι)

6. Οικολογίας

7. Οργάνωσης Βρεφονηπιακού σταθμού

8. Διαπροσωπικών σχέσεων-Επικοινωνίας

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
 ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
 ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
 ΕΚΦΡΑΣΗΣ
 ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΩΡΟΛΟΓΙΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΕΞΑΜΗΝΟ		Α			Β			Γ			Δ		
ΜΑΘΗΜΑΤΑ		Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	ΑΓΓΛΙΚΑ	3		3	3		3	3		3			
2	ΧΡΗΣΗ Η/Υ		2	2		2	2						
3	ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	2		2									
4	ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΙΚΗ	2		2	2		2						
5	ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ	2		2	2		2						
6	ΤΕΧΝΙΚΑ		2	2		2	2						
7	ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ *	2		2	2		2		2	2	6	6	12
8	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ	2		2									
9	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ				2		2						
10	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΑΣ	3		3	2		2						
11	ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ				2		2						
12	ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ *	2		2	2		2						
13	ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ-ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ							2		2			
14	ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ							2		2			
15	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΟΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ							2		2			
16	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗΣ							2		2			
17	ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ-ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ								2	2	6	6	12
18	ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ *								2	2	6	6	12
19	ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ *								2	2	6	6	12
20	ΠΑΙΧΝΙΔΙ *								2	2	6	6	12
21	ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ *										6	6	12
22	ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ *										6	6	12
23	ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ		4	4		5	5		5	5		**	
ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ		18	4	22	17	4	21	11	10	21			

Θ = ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ
 Ε = ΜΑΘΗΜΑΤΑ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΑ
 Σ = ΣΥΝΟΛΟ ΩΡΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΓΙΑ ΚΑΤΟΧΟΥΣ ΠΤΥΧΙΟΥ ΤΕΛ ΤΩΝ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΩΝ:
 ΒΟΗΘΩΝ ΒΡΕΦΟΚΟΜΩΝ - ΠΑΙΔΟΚΟΜΩΝ
 Γ' και Δ' εξάμηνο του ΓΕΛ είναι το Α' και Β' του ΤΕΛ + 2 ΩΡΕΣ ΧΡΗΣΗ Η/Υ

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ : Στο Δ' Εξάμηνο καθένα από τα μαθήματα με αστερίσκο (*) θα διδαχθεί μόνο μία εβδομάδα επί 3 ημέρες, 2 θεωρία και 2 ώρες εργαστήριο την ημέρα.

** Στο Δ' Εξάμηνο η Πρακτική άσκηση θα πραγματοποιηθεί ως εξής :
2 ημέρες την εβδομάδα X 5 ώρες για τις εβδομάδες 1 - 8
5 ημέρες την εβδομάδα X 5 ώρες για τις εβδομάδες 9 - 12

Οι 2 τελευταίες εβδομάδες (εβδομάδες 13-14) θα αφιερωθούν σε αξιολόγηση της εργασιακής εμπειρίας (μέσα στην τάξη) καθώς και σε παρουσίαση και αξιολόγηση των γραπτών εργασιών που θα έχουν εκπονήσει οι καταρτιζόμενοι στο διάστημα της εργασιακής τους εμπειρίας.

ΕΞΑΜΗΝΟ Δ'

1ο ΣΤΑΔΙΟ: 8 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

Εβδομαδιαία σεμινάρια στις παρακάτω θεματικές περιοχές που εντάσσονται στον ευρύτερο κύκλο της "Καλλιτεχνικής Παιδείας".

1. Κουκλοθέατρο- Θέατρο Σκιών
2. Θεατρικό Παιχνίδι
3. Εικαστικές τέχνες
4. Παιχνίδι
5. Μουσικοκινητική αγωγή
6. Παιδική λογοτεχνία
7. Περιβαλλοντική αγωγή
8. Πολιτιστική ταυτότητα

- Για όλες τις θεματικές περιοχές ισχύει: 3 ημέρες την εβδομάδα, 3 ώρες θεωρία και 3 ώρες εργαστήριο την ημέρα.

- Η 4η και η 5η ημέρα αφιερώνονται σε πρακτική άσκηση σε χώρο εργασίας.

- Στο τέλος του 1ου σταδίου κάθε σπουδαστής επιλέγει μία θεματική περιοχή για την ανάληψη σύντομης γραπτής εργασίας που θα εκπονήσει στο διάστημα της πρακτικής του άσκησης (2ο στάδιο).

2ο ΣΤΑΔΙΟ: 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

Πρακτική άσκηση σε χώρο εργασίας. Εκπόνηση γραπτής εργασίας.

3ο ΣΤΑΔΙΟ: 2 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

Αξιολόγηση της εργασιακής εμπειρίας. Παρουσίαση στην τάξη, συζήτηση και αξιολόγηση των γραπτών εργασιών των σπουδαστών.

Σημ.: Εάν το μάθημα των Αγγλικών πρέπει οπωσδήποτε να διδαχθεί και στο 4ο εξάμηνο, θα πρέπει να αφαιρεθεί ένα 3-ωρο από τις άλλες δραστηριότητες στο α' και γ' στάδιο. Αυτό είναι αδύνατο να γίνει στη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, στο 2ο στάδιο.

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει να γνωρίζει:

- τις βασικές αρχές της ψυχολογίας
- τη δομή, τη λειτουργία και τις μεθόδους μελέτης του ψυχικού

οργανισμού

- α) του ανθρώπου γενικά και
- β) του παιδιού ειδικότερα.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- Αντίληψη
- Μάθηση
- Μνήμη / Λήθη
- Νόηση
- Γνώσσα

2. ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΚΙΝΗΤΡΩΝ

- Βασικά είδη
- Ορμές και τάσεις
- Συναισθήματα
- Το πρόβλημα της ικανοποίησης των ορμών και αναγκών
- Συγκρούσεις

3. ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΩΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΑ

- Θεωρίες
- Το πρόβλημα της προσαρμογής
- Μορφές προσαρμογής και αδυναμίας προσαρμογής

4. ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΑ-ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

- Επικοινωνία
- Τρόποι συμπεριφοράς - ηγεσίας
- Στάσεις και αλληλαγή στάσεων
- Προκαταλήψεις - Στερεότυπα
- Διαταραχές της ανθρώπινης επικοινωνίας

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΙΚΗ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει να γνωρίζει:

- την εξέλιξη της προσχολικής αγωγής (σύγχρονα ρεύματα και κατευθύνσεις)
- την έννοια, τους στόχους και τη μεθοδολογία της προσχολικής αγωγής
- το έργο της προσχολικής αγωγής στη χώρα μας
- τους τρόπους και τα μέσα εφαρμογής των θεωρητικών κατευθύνσεων στην πράξη μέσα στον Παιδικό σταθμό.

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

ΜΕΡΟΣ Α΄: ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΟΙ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Σκοπός του μαθήματος της Νηπιαγωγικής
- Ιστορική ανασκόπηση των προσχολικών ιδρυμάτων

2. FROEBEL FRIEDRICH

- Η ζωή και το έργο του
- Το παιδαγωγικό του σύστημα και η φιλοσοφία του
- Αξιολόγηση της μεθόδου

3. MONTESSORI MARIA

- Η ζωή και το έργο της
- Το παιδαγωγικό της σύστημα
- Το υλικό της
- Πρόγραμμα ασκήσεων (κινητική αγωγή, αγωγή αισθήσεων, γραφή, ανάγνωση)

- Αξιολόγηση

4. DECROLY OVIDE

- Η ζωή και το έργο του
- Οι παιδαγωγικές αρχές
- Το πρόγραμμά του
- Αξιολόγηση

5. "ΑΝΟΙΧΤΟ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟ"

(Σύστημα με το οποίο τα παιδιά εργάζονται μόνα τους, σε ομάδες ανεξαρτήτου ηλικίας και επιπέδου).

- Η δομή, οι στόχοι και τα στάδια
- Μορφές οργάνωσης της τάξης
- Μειονεκτήματα και πλεονεκτήματα του συστήματος.

6. Η ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗ ΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

- Εμπειρίες από άλλες χώρες
- Σύγχρονες τάσεις

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

1. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ : ΕΝΝΟΙΑ ΚΑΙ ΕΡΓΟ"

- Ορισμοί της "διδασκαλίας" και της "μάθησης" στο νηπιαγωγείο
- Το "διαφέρον" σαν κίνητρο μάθησης

2. ΣΤΟΧΟΙ ΤΗΣ ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

- Κοινωνικοποίηση
- Συναισθηματική και ψυχοκινητική ωρίμανση
- Αυτονομία
- Νοητική και ηθετική εξέλιξη
- Αισθητική καλλιέργεια και φαντασία

3. Η ΑΣΚΗΣΗ ΣΤΙΣ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΡΓΟ ΤΟΥ ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΥ

- Η άσκηση στην τουαλέτα και στο ντύσιμο
- Η διαδικασία του φαγητού
- Η αγωγή στην τάξη
- Η φροντίδα για το περιβάλλον

4. ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΟΝ ΠΑΙΔΙΚΟ ΣΤΑΘΜΟ

- Προγραμματισμός εργασίας ανάλογα με τις ανάγκες της τάξης

(ηλικίες,

ωράριο, διαθέσιμους χώρους)

- Μια τυπική ημέρα στον παιδικό σταθμό
- Η πρώτη ημέρα στον παιδικό σταθμό
- Η συνεργασία με τους γονείς, η ενημέρωσή τους

5. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΓΩΝΙΕΣ

- Είδη , σκοπός, υλικά

6. ΤΟ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΥΛΙΚΟ

- Ρόλος, ιδιότητες, σημασία, είδη, οπτικοακουστικά μέσα

7. ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΗ

- Η σημασία της αγωγής της παρατήρησης μέσα στον παιδικό

σταθμό

- Μέθοδοι, είδη, Τεχνική

8. ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Σημασία
- Εθελούθρες ανακοινώσεις
- Συστηματική άσκηση

9. ΑΙΣΘΗΤΗΡΙΑΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Αγωγή και ανάπτυξη της αντιληπτικής ικανότητας του νηπίου

10. ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

11. ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

12. ΣΧΕΔΙΟ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

13. ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ ΚΑΙ ΠΛΑΣΤΙΚΗ

14. ΜΟΥΣΙΚΗ-ΡΥΘΜΙΚΗ

15. ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει να γνωρίζει:
- το αντικείμενο της Εξεληκτικής Ψυχολογίας, τις εισαγωγικές έννοιες και τους ορισμούς
  - τις σύγχρονες θεωρητικές κατευθύνσεις της Εξεληκτικής Ψυχολογίας
  - τα κύρια στάδια ανάπτυξης και
  - την παιδαγωγική αντιμετώπιση της εξεληκτικής διαδικασίας

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

1. ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΚΑΙ ΟΡΙΣΜΟΙ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ. ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗΣ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑΣ

- Ιστορική αναδρομή
Αντιλήψεις των ενηλίκων για τη φύση του παιδιού
Παλαιότερες προσπάθειες για τη μελέτη του παιδιού
- Γενικές αρχές που διέπουν την ανάπτυξη
- Παράγοντες της ανάπτυξης (ωρίμανση- μάθηση)
Η φύση της αλληλεπίδρασης ανάμεσα στην ωρίμανση και

στη μάθηση

Κρίσιμες περίοδοι - Μαθησιακή ετοιμότητα

2. ΣΥΓΧΡΟΝΕΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΕΣ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- Περιγραφική Γενετική κατεύθυνση
- Συμπεριφοριστική κατεύθυνση
Κλασική εξαρτημένη μάθηση
Συντελεστική μάθηση
Κοινωνική μάθηση
- Ψυχαναλυτική κατεύθυνση
Ψυχαναλυτική θεωρία του Freud
Ατομική θεωρία του Adler
Βιοκοινωνική θεωρία του Erikson
- Γνωστική - Γενετική κατεύθυνση
- Κοινωνικο-πολιτιστική κατεύθυνση
Εξεληκτικά επιτεύγματα
- Συγκριτική θεώρηση των σύγχρονων θεωρητικών κατευθύνσεων

3. ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΡΕΦΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Αισθητηριακή ανάπτυξη
Λειτουργία των αισθητηρίων οργάνων
Αντίληψη του χώρου
Προτιμώμενα ερεθίσματα
- Νοητική ανάπτυξη
Αισθησιοκινητική περίοδος (τα έξι στάδια)
Αξιολόγηση της νοημοσύνης του βρέφους
Αξιοπιστία και εγκυρότητα των κλημάκων νοημοσύνης για

βρέφη

4. ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΒΡΕΦΙΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Πορεία διαφοροποίησης των συναισθηματικών αντιδράσεων
- Προσκόληση του παιδιού στα πρόσωπα
  - Αγχος προς τα ξένα πρόσωπα
  - Αγχος του αποχωρισμού
  - Θεωρίες για την προσκόληση
  - Παράγοντες που διευκολύνουν την ανάπτυξη της προσκόλησης
- Χαρακτηριστικά του παιδιού και προσκόληση
- Συμπεριφορά των προσώπων και προσκόληση
- Απόκτηση βασικής εμπιστοσύνης ή δυσπιστίας

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄**1. ΓΝΩΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ**

- Νοητική ανάπτυξη του νηπίου: Η περίοδος της προσυλλογιστικής σκέψης

Τα χαρακτηριστικά της σκέψης του νηπίου
 Διαισθητική σκέψη: Μια μεταβατική περίοδος
 Σχηματισμός εννοιών
 Ατομικές διαφορές ως προς τις έννοιες
 Οριζόντια και κάθετη οργάνωση των εννοιών
 Κατηγοριοποίηση
 Διαστάσεις κατηγοριοποίησης
 Η γλώσσα ως διάμεσο στο σχηματισμό εννοιών

- ΓΛΩΣΣΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ
  - Εγωκεντρικός λόγος - Κοινωνικοποιημένος λόγος
  - Γλώσσα και νόηση - Γλωσσικός έλεγχος της μάθησης
- Περιβαλλοντικές επιδράσεις στη γνωστική ανάπτυξη

2. ΨΥΧΟΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΤΑ ΤΗ ΝΗΠΙΑΚΗ ΗΛΙΚΙΑ

- Τάση για αυτονομία και πρωτοβουλία
  - Αναπτυξιακή κρίση "αυτονομία ή αμφιβολία"
  - Αναπτυξιακή κρίση "πρωτοβουλία ή ενοχή"
- Διαφοροποίηση του ρόλου του φύλου
  - Βιολογικός ρόλος του φύλου - Παιδικός ερωτισμός
  - Κοινωνικός ρόλος του φύλου
  - Ψυχολογικές διαδικασίες στη διαμόρφωση του ρόλου του φύλου

- Σχέσεις με συνομηθικούς - Παιδικό παιχνίδι
  - Αναπτυξιακές τάσεις στις διαπροσωπικές σχέσεις
  - Ατομικές διαφορές στην κοινωνική συμπεριφορά
  - Θεωρίες για το παιδικό παιχνίδι

3. ΠΑΙΔΙΚΗ ΕΠΙΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑ - ΠΑΙΔΙΚΟΙ ΦΟΒΟΙ

- Παιδική επιθετικότητα
  - Είναι εγγενής ή επίκτητη η επιθετικότητα;
  - Η επιθετικότητα ως ενδογενής αντίδραση
  - Η επιθετικότητα ως αποτέλεσμα παρεμπόδισης εμπρόθετης ενέργειας
  - Η επιθετικότητα ως αποτέλεσμα ενίσχυσης και μίμησης προτύπων
- Αναπτυξιακά χαρακτηριστικά της επιθετικότητας
  - Ποιοι έχουν επιθετικά παιδιά
- Παιδικοί φόβοι
  - Υπάρχουν ενστικτώδεις φόβοι;
  - Τι φοβούνται τα παιδιά - Αναπτυξιακές τάσεις
  - Πώς δημιουργούνται οι παιδικοί φόβοι

του

Πώς να βοηθήσουμε το παιδί να αντιμετωπίσει τους φόβους

4. ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑΣ

- Εισαγωγικά σχόλια για τη μελέτη των επιδράσεων της οικογένειας
Λειτουργίες που επιτελεί η οικογένεια σε σχέση με το παιδί
Δυναμική αλληλεξάρτηση μεταξύ των μελών της οικογένειας
Μεθοδολογικές προσβάσεις στην έρευνα της οικογένειας
Ποια θέματα έχουν απασχολήσει τους μελετητές της οικογένειας
- Ψυχοδυναμική της οικογένειας (I) - Κοινωνιολογικοί παράγοντες
Μέγεθος της οικογένειας
Σειρά γέννησης του παιδιού
Μορφωτικό-οικονομικό επίπεδο της οικογένειας
- Ψυχοδυναμική της οικογένειας (II) - Ψυχολογικοί παράγοντες
Διαστάσεις της ψυχοδυναμικής της οικογένειας
Στοργικοί γονείς - Απορριπτικοί γονείς
Διαλεκτικοί γονείς - Αυταρχικοί γονείς
- Συνάφεια ανάμεσα στην ψυχοδυναμική της οικογένειας και στην προσωπικότητα του παιδιού

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΤΕΧΝΙΚΑ

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα Εργαστήριο

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα Εργαστήριο

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει:

- να γνωρίζει τις ιδιότητες και δυνατότητες διαφόρων υλικών καθώς και τις τεχνικές που θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν για την ανάπτυξη ικανοτήτων έκφρασης και δημιουργίας του παιδιού (α'εξάμηνο)
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει υλικά και τεχνικές για την παρουσίαση κάποιου θέματος (β'εξάμηνο)

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

1. Η ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΟΥ ΝΗΠΙΟΥ (γενικά)

2. ΤΟΜΕΙΣ ΤΗΣ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

- Σχέδιο (γραμμή, φόρμα, χρώμα, σύνθεση)
- Κολλάζ (ανάγλυφο - επίπεδο)
- Κατασκευές (άχρηστο υλικό)
- Κουκλοθέατρο (ο ρόλος του, είδη)
- Πλαστική
- Θεατρική έκφραση
- Μουσικακή αγωγή
- Μουσικοκινητική αγωγή
- Λογοτεχνία

3. ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΕΙΔΗ ΧΡΩΜΑΤΩΝ

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

1. ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

- Αναμνήσεις από τις διακοπές
- Το σπίτι και η οικογένειά μου
- Ο άνθρωπος και τα επαγγέλματα

2. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

- Αιθάζει η φύση.
- Χριστούγεννα - Πρωτοχρονιά
- Αποκριές - Τα παιδιά όλη του κόσμου

3. ΑΝΟΙΞΗ

- Ο άνθρωπος, το σώμα του, τα ρούχα του, κτλ.
- Πάσχα
- Φρούτα - Λαχανικά (όλης της χρονιάς)

4. ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

- Ο άνθρωπος και το περιβάλλον (μεταφορά, επικοινωνία, χωριό, πόλη)

- Παιδαγωγικά παιχνίδια (τόμπορες, πάζλ, κ.ά.)
- Γιορτές στον Βρεφονηπιακό Σταθμό (όλης της χρονιάς)

5. Οργάνωση αποχαιρετιστήριας γιορτής

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα Εργαστήριο

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει:

- να έχει αποκτήσει την ικανότητα "μελωδικής ανάγνωσης" από βιβλία με τραγούδια και μελωδίες
- να έχει αποκτήσει ένα αρχικό ρεπερτόριο, ικανοποιητικό για την καθημέρα της μουσικής ικανότητας των παιδιών
- να μπορεί να κινητοποιήσει το σώμα του σαν μέσο έκφρασης
- να μπορεί να χρησιμοποιήσει απλά αυτοσχέδια όργανα και τραγούδια για να καθημερεύσει στα παιδιά τη μουσικότητα και το ρυθμό

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Μουσικότητα των ήχων και της ανθρώπινης φωνής
- Μελωδία και αρμονία
- Πρακτική με εκμάθηση τραγουδιών με φλογέρα

2. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

- Πεντάγραμμα, νότες
- Χρονικές αξίες φθογγοσήμων
- Μέτρο/ελλειπές μέτρο/σύζευξη

διάρκειας/παρεξηγμένο/σημεία αλληλιώσεως

3. ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ

- Οι νότες στη φλογέρα από DO μέχρι και RE ψιλό
(Εξηγούμε ότι με τα παιδιά δεν θα χρησιμοποιούμε τα διαστήματα πέρα από την πέμπτη: DO-SOL/ RE-LA)
- Κομμάτια στη φλογέρα (περίπου 50)
(Τα περισσότερα να μην ξεπερνούν το Ντο-Λα. Η φωνή των παιδιών δεν φτάνει πιο πέρα)
- Ρυθμοί (2/4, 3/4, 3/8, 7/8, C ή 4/4)
- Τραγούδια, ρίμες, ποιημάτια για δυσθεξικά παιδιά

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

1. ΣΚΟΠΟΣ: Η ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΡΥΘΜΟΥ

- Γνωριμία με κλασικούς συνθέτες
- Μίμηση/Δραματοποίηση

2. ΥΛΗ: ΜΟΥΣΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ

- Πέτρος και ηύκος (Σερτζέι Προκόφιεφ)
- Λίμνη των Κύκνων (Τσαϊκόφσκι)
- Καρυσθραύστης
- Καρναβάλι των ζώων
- 4 εποχές του Vivaldi

- Ο χορός των σπαθιών (Χατσατουριάν)
- Η ζωή του Chopin
- Η ζωή του Μότσαρτ

3. ΣΥΣΤΗΜΑ ΚΩΦΑΛΛΩΝ (μόνο οι νότες)

4. ΖΩΓΡΑΦΙΣΜΟ ΜΟΥΣΙΚΗ

5. ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΜΟ ΜΟΥΣΙΚΑ ΟΡΓΑΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΩΝΤΑΣ ΑΧΡΗΣΤΟΥΛΙΚΟ

6. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΣΕ ΕΝΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙ

7. ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ/ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΜΕ ΚΙΝΗΣΗ

ΕΞΑΜΗΝΟ Γ'

- Τι είναι Μουσικοκινητική αγωγή
- Μέσα έκφρασης της μουσικοκινητικής αγωγής
- Επιλέγουμε τραγούδια και τα μαθαίνουμε
- Ρυθμική προσέγγιση του τραγουδιού
- Τα μουσικά όργανα
- Αυτοσχέδια - εμπορία (από τη φύση, από την καθημερινή ζωή)
- Χρήση μουσικών οργάνων
- Λαϊκά μουσικά όργανα
- Παιδική ορχήστρα
- Αυτοσχέδια τραγούδια
- Αυτοσχέδια μελωδία
- Αυτοσχέδια ρυθμική

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει να γνωρίζει:

- τους τρόπους πρόληψης και προφύλαξης από τα διάφορα νοσήματα
- βασικούς κανόνες υγιεινής που αφορούν γενικά το άτομο, τη διατροφή του, το περιβάλλον του
- κανόνες υγιεινής που αφορούν ειδικότερα τη διαβίωση του παιδιού της προσχολικής ηλικίας

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. ΠΡΟΛΗΨΗ ΝΟΣΗΜΑΤΩΝ - ΠΡΟΑΓΩΓΗ ΥΓΕΙΑΣ

- Ορισμός υγιεινής
- Κηάδοι υγιεινής
- Υποχρεώσεις υγιεινής
- Ορισμός υγείας και σκοπός αυτής
- Ορισμός επιδημιολογίας και σκοπός αυτής
- Τι είναι τα λοιμώδη νοσήματα
- Τι είναι επιδημία, πανδημία, ενδημικά νοσήματα
- Ταξινόμηση λοιμωδών νόσων
- Βρεφική θνησιμότητα
- Τρόποι μετάδοσης λοιμωδών νόσων
- Παθογόνοι κόκκοι
- Προφύλαξη
- Μέθοδοι και μέσα καταστροφής μικροβίων (αποθύμανση, αποστείρωση, αντισηψία, εντομοκτονία)
- Μυοκτονία
- Υγιεινή του νερού
- Υγιεινή της κατοικίας
- Ψυχαγωγία
- Ατομική υγιεινή
- Περιοδικές ηθειάσεις
- Ατυχήματα (παιδικά)
- Κοινωνικά νοσήματα

2. ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΡΟΦΗΣ

- Νερό

Μικροβιολογική εξέταση του νερού
Κύκλος του νερού
Στοιχεία πόσιμου νερού
Σκληρό νερό
Χημικές ουσίες στο νερό
Ασθένειες που μεταδίδονται από το νερό

- Τρόφιμα
    Αλλοιώσεις τροφίμων
- Οργανοληπτικός έλεγχος νωπών τροφίμων

3. ΧΩΡΟΙ ΜΑΖΙΚΗΣ ΣΙΤΙΣΗΣ

- Χώρος αποθήκης
- Χώρος αποθήκης με ψύξη
- Χώρος μαγειρικής, παρασκευής και διανομής
- Συστήματα λειτουργίας μαγειρίου
- Τραπεζαρία
- Συμβουλές για την πρόληψη τροφικών δηλητηριάσεων

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει:
- να γνωρίζει τις συνηθέστερες παιδικές ασθένειες και τα
χαρακτηριστικά τους συμπτώματα.
- να είναι σε θέση να εφαρμόσει τις θεραπευτικές οδηγίες του γιατρού

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΕΟΓΝΟΛΟΓΙΑΣ

- Περίοδοι της ζωής του ατόμου
- Ευρήματα από την πρώτη εξέταση του νεογνού
- Στοιχεία από τη νευρολογική εξέταση και τις αισθήσεις
- Προβληματικά νεογνά
- Εξέλιξη του νεογνού
- Διάφορα άλλα στοιχεία νεογνού
- Ικτερος νεογνού
- Λοιμώξεις (γενικά)
- Οδοντοφυΐα

2. ΔΙΑΤΡΟΦΗ

- Διατροφή με μητρικό γάλα / με αγελαδινό γάλα/ μικτή διατροφή
- Γενικά προβλήματα της διατροφής
Φυσική και τεχνητή διατροφή του νεογέννητου, του βρέφους, του
παιδιού

3. ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ ΝΟΣΟΛΟΓΙΑΣ

- Στοιχεία ανοσοβιολογίας
- Εμβόλια
- Λοιμώδη νοσήματα
Ιογενή (γρίπη, ιλαρά, ερυθρά, παρωτίτιδα,
ανεμοβλογιά, πολιομελίτιδα, ηπατίτιδα)
Μικροβιακά (διφθερίτιδα, τέτανος, κοκκύτης,
οστρακιά, μηνιγγίτιδα, σαλμονελλώσεις, παιδική
φυματίωση)
- Νοσήματα πεπτικού συστήματος
- Νοσήματα αναπνευστικού συστήματος
- Νοσήματα κυκλοφορικού συστήματος
- Νοσήματα νευρικού συστήματος
- Παθήσεις ενδοκρινών αδένων
- Νοσήματα κολληγόνου
- Δερματικές παθήσεις

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΑΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 3 / Εβδομάδα
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει να γνωρίζει:

- τις βασικές αρχές της βρεφοκομίας
- τα στάδια σωματικής και ψυχικής ανάπτυξης του βρέφους
- τα χαρακτηριστικά αγωγής και εκπαίδευσης της βρεφικής ηλικίας
- το περιεχόμενο αγωγής και εκπαίδευσης στη διάρκεια των πρώτων 3

χρόνων ζωής.

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

- Βασικές αρχές της Βρεφοκομίας
- Ο ρόλος της Βρεφονηπιοκόμου

2. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ - ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

- Στάδια σωματικής (φυσιολογικής) ανάπτυξης του βρέφους
Χαρακτηριστικά ανάπτυξης (βάρους/μήκος)
- Διατροφή: μητρικός θηλασμός και η σημασία του
Μικτή διατροφή: πότε και πώς αρχίζει
- Ρουχισμός: κατάλληλος ρουχισμός για κάθε ηλικία και εποχή
- Υγιεινή του σώματος: καθαριότητα του βρέφους
Λουτρό
- Υπνος (υγιεινή του ύπνου: ηρεμία-ησυχία γύρω από το μωρό -

τακτικές ώρες ύπνου)

- Περίπατος
- Ατυχήματα και πρόληψή τους
- Το περιβάλλον του παιδιού αναλυτικά για κάθε ηλικία (θέρμανση,
αερισμός, φωτισμός, επίπλωση)

3. ΨΥΧΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΒΡΕΦΟΥΣ

- Στάδια ψυχικής ανάπτυξης της βρεφικής ηλικίας
- Ανάπτυξη των αισθήσεων
- Ανάπτυξη της κοινωνικοποίησης
- Ανάπτυξη του λόγου
- Ανάπτυξη των κινήσεων
- Ανάπτυξη του προσανατολισμού στο περιβάλλον
- Αυτογνωσία

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

1. ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΒΡΕΦΙΚΗΣ ΗΛΙΚΙΑΣ

- Ο ρόλος της επικοινωνίας με τον ενήλικα
- Σημασία της ατομικής φροντίδας και απασχόλησης

2. ΠΡΟΓΕΝΝΗΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

3. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΟΥ 1ου ΧΡΟΝΟΥ ΤΗΣ ΖΩΗΣ ΤΟΥ

ΠΑΙΔΙΟΥ

- Χωρισμός ανά περιόδους
0-3 μηνών

	3-4, 5-6 μηνών
	5-6, 9-10 μηνών
	9-10, 12 μηνών
καινούργιο περιβάλλον, αντανακλαστικών)	- Περίοδος 0-3 μηνών Η κρίση της γέννησης (Προσαρμογή του βρέφους στο σύστημα μη εξαρτημένων
αναζωογόνησης	Χαρακτηριστικά της ανάπτυξης της συγκεκριμένης περιόδου Ανάπτυξη των αισθήσεων Ανάπτυξη της επικοινωνίας με τον ενήλικα-Σύμψηγμα
ανάπτυξη του γύρω περιβάλλον	- Περίοδος 3-4 /5-6 μηνών Χαρακτηριστικά σωματικής και ψυχικής ανάπτυξης Ανάπτυξη των αισθήσεων Ανάπτυξη των κινήσεων και η σημασία της σε σχέση με την προσανατολισμού του βρέφους στο
ανάπτυξη του περιβάλλον	Ανάπτυξη των κινήσεων και η σημασία της σε σχέση με την προσανατολισμού του βρέφους στο
αντικείμενο	Ανάπτυξη ενέργειας με τα αντικείμενα Ανάπτυξη της επικοινωνίας με τον ενήλικα
περιβάλλον	- Περίοδος 5-6 μηνών / 9-10 μηνών Χαρακτηριστικά σωματικής και ψυχικής ανάπτυξης Αισθητηριακή αγωγή και ανάπτυξη της ενέργειας με το
παιχνιδιού)	Ανάπτυξη του λόγου / παθητικός λόγος - ενεργός λόγος Αυτογνωσία και ανάπτυξη του προσανατολισμού στο
ΤΗΣ ΖΩΗΣ	Ανάπτυξη της επικοινωνίας με τον ενήλικα (στοιχεία
	Στοιχεία Ηθικής και Αισθητικής αγωγής
	4. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ 2ου ΧΡΟΝΟΥ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
αντικείμενα	- Χωρισμός περιόδου 1 έτους - 1,5 ετών 1,5 ετών - 2 ετών
αντικείμενα	- Χαρακτηριστικά ανάπτυξης της περιόδου 1 έτους - 1,5 ετών Αισθητηριακή αγωγή και ανάπτυξη του λόγου Αισθητηριακή αγωγή και ανάπτυξη της ενέργειας με τα
αντικείμενα	Σωματική αγωγή Παιχνίδι Ηθική αγωγή / κοινωνικοποίηση Αισθητική αγωγή και ανάπτυξη της ενέργειας με τα
	5. ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΑΓΩΓΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΣΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ 3ου ΧΡΟΝΟΥ
αντικείμενα	- Χαρακτηριστικά ανάπτυξης του 3ου χρόνου Κρίση της αυτοτέλειας Σωματική αγωγή Αισθητηριακή αγωγή και ανάπτυξη του λόγου Αισθητηριακή αγωγή και ανάπτυξη της ενέργειας με τα
	Γνωριμία με το φυσικό περιβάλλον Ηθική αγωγή/ Κοινωνικοποίηση Αισθητική αγωγή / Γνωριμία με τις εικαστικές τέχνες

του πηλού,

Στοιχεία ζωγραφικής (σχέδιο γραμμών - χρώματα)
Γνωριμία με τις ιδιότητες του "playdough", της πηλαστελίνης,
συνταγή του "playdough"

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει:

- να γνωρίζει τα είδη φαρμάκων, τους τρόπους χορήγησής τους και τις περιπτώσεις που αυτά είναι αναγκαία
- να γνωρίζει τους τρόπους πρόληψης των ατυχημάτων
- να μπορεί να αντιμετωπίσει κάθε οξεία κατάσταση που θα προκύψει σχετικά με την υγεία του παιδιού

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΠΡΩΤΩΝ ΒΟΗΘΕΙΩΝ†
ΦΑΡΜΑΚΑ ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ
  - Κατηγορίες φαρμάκων
  - Γενικοί κανόνες χορήγησης
  - Χορήγηση φαρμάκων στα παιδιά
  - Τρόπος χορήγησης φαρμάκων
  - Ενέσεις
  - Οι επιδέσεις
    - Ασπλητη επίδεση
    - Πλύση και παροχέτευση των τραυμάτων
    - Θερμή - υγρή επίδεση / Υγρή επίδεση με οινόπνευμα
    - Λουτρό τραύματος
    - Πρόχειρο φαρμακείο πρώτων βοηθειών
2. ΓΕΝΙΚΕΣ ΟΔΗΓΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ Α΄ ΒΟΗΘΕΙΩΝ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΝΟΣΗΜΑΤΑ
  - Πυρετός και υποθερμία
  - Εμετοί των βρεφών
  - Κοιλικοί
  - Ακατάσχετη διάρροια
  - Αναφυλακτικό εξάνθημα
3. ΑΝΑΠΝΕΥΣΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
  - Ασφυξία
  - Τεχνητή αναπνοή
4. ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ
  - Καρδιακή προσβολή
  - Καρδιακή ανακοπή
  - Παροξυστική ταχυκαρδία
  - Λιποθυμία
  - Καταπληξία
5. ΒΛΑΒΕΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ ΑΠΟ ΦΥΣΙΚΑ ΑΙΤΙΑ
  - Βλάβερές επιδράσεις από υψηλή θερμοκρασία (εγκαύματα, φωτοπληξία, θερμοπληξία /ηλίαση
  - Βλάβερές επιδράσεις από χαμηλή θερμοκρασία (κρουοπαγήματα, κρουοπληξία)
  - Βλάβες από ηλεκτρική εκκένωση (ηλεκτροπληξία, κεραυνοπληξία)
  - Ατυχήματα από νερό (πνιγμός)

6. ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΡΟΦΙΜΑ

- Μικροβιακές τροφικές δηλητηριάσεις
- Δηλητηριάσεις από δηλητηριώδη τροφή, από πρόσμιξη χημικών ουσιών στα τρόφιμα

7. ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΤΡΟΦΙΜΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΣΙΤΟΚΤΟΝΑ

- Γενικά μέτρα
- Οργανοφωσφορικές ενώσεις
- Οργανοχλωρισμένα εντομοκτόνα
- Χαϊκός / Αρσενικώδες νάτριο

8. ΔΗΛΗΤΗΡΙΑΣΕΙΣ ΑΠΟ ΖΩΑ

- Δείγματα φιδιών
- Νιγμοί εντόμων
- Δείγματα ιοβόλων ψαριών, μαλακίων κτλ.

9. ΚΑΚΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ

- Γενικές οδηγίες
- Μεταφορά τραυματία
- Αιμορραγίες
- Αιμορραγίες οργάνων (εγκεφάλου, ρινορραγία, ωτορραγία, αιμόπτυση, αιμορραγία στομάχου, δωδεκαδάκτυλου)

10. ΤΡΑΥΜΑΤΙΚΕΣ ΚΑΚΩΣΕΙΣ

- Θλάσεις
- Αμυχές/Εκδορές
- Κακώσεις αρθρώσεων
- Κατάγματα

11. ΕΙΔΙΚΕΣ ΚΑΚΩΣΕΙΣ

- Κεφαλής, θώρακα, κοιιλιάς, σπονδυλικής στήλης

12. ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΕΠΕΙΓΟΥΣΕΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ

- Αμυγδαλίτιδα
- Ασθμα βρογχικό
- Αϋπνία
- Διαβητικό κώμα
- Διάρροια
- Δυσμηνόρροια
- Εñκος πεπτικό
- Εμετοί
- Επιληψία
- Θρομβοβηβίτιδα
- Κοιλικοί
- Κόηο ευερέθιστο
- Λόξυγγας
- Οξεία επίσχεση ούρων
- Ορονοσία και αναφυλαξία

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει:

- να γνωρίζει τα είδη της παιδικής λογοτεχνίας και τις ερμηνείες τους ή το συμβολισμό τους
- να γνωρίζει τα στοιχεία του καλού λογοτεχνικού παιδικού βιβλίου
- να μπορεί να χρησιμοποιήσει το παιδικό λογοτέχνημα για παιδαγωγικούς σκοπούς
- να έχει εξοικειωθεί με την αφήγηση
- να έχει εξασκηθεί στη δραματοποίηση της ιστορίας, του μύθου
- να γνωρίζει τον πλούτο της ελληνικής λογογραφίας που αναφέρεται στο παιδί και να τον μεταδίδει στα παιδιά της προσχολικής ηλικίας.

ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

1. ΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

- Τι είναι η Παιδική Λογοτεχνία
- Τι προσφέρει στα παιδιά
- Ποιος ο σκοπός του μαθήματος

2. ΚΡΙΤΗΡΙΑ - ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΠΑΙΔΙΚΟΥ ΒΙΒΛΙΟΥ

- Σκέψεις και στοιχεία σχετικά με το περιεχόμενο τα χαρακτηριστικά τη λειτουργία των παιδικών λογοτεχνημάτων το συμβολισμό τους

3. ΕΙΔΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΙΚΗΣ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑΣ

- Τα είδη των λογοτεχνημάτων που απευθύνονται σε: παιδιά προσχολικής ηλικίας σε μεγαλύτερα παιδιά (έως τη Β' Δημοτικού)

ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

1. ΤΟ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟ ΠΑΙΔΙΚΟ ΒΙΒΛΙΟ (για παιδιά προσχολικής ηλικίας)

- Η σημασία του
- Η διαφοροποίησή του ανάλογα με την ηλικία του παιδιού
- Κριτήρια επιλογής του εικονογραφημένου βιβλίου

2. Η ΠΑΙΔΙΚΗ ΠΟΙΗΣΗ

- Η σημασία της
- Ιστορική ανασκόπηση
- Γενικά χαρακτηριστικά

3. ΤΟ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

- Η προέλευση και η διάδοσή του
- Παιδαγωγική σημασία και χαρακτηριστικά
- Περιεχόμενο, μορφή και δομή
- Είδη παραμυθιού
- Διάφορες ερμηνείες

- Διήγηση και παρουσίαση
- Η "ώρα" του παραμυθιού

4. ΟΙ ΜΥΘΟΙ

- Προέλευση και προσπάθειες ερμηνείας των μύθων
- Αναγκαιότητα των μύθων στην παιδική ηλικία
- Κατάταξη των μύθων
- Οι σημαντικότεροι μυθοποιοί

5. ΟΙ ΠΑΡΑΜΥΘΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΟΥΛΕΣ

- Ορισμός
- Σημασία

6. ΒΙΒΛΙΑ ΓΝΩΣΕΩΝ (εγκυκλοπαίδειες)

- Ορισμός
- Σημασία
- Εκμάθηση της χρήσης των εικονογραφημένων εγκυκλοπαιδειών

από τα ίδια τα παιδιά

7. ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ-ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

- Σημασία
- Ιστορική ανασκόπηση
- Βιβλιογραφία
- Διασκευή παραμυθιού ή ιστορίας σε κουκλοθέατρο

8. ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΑ ΕΝΤΥΠΑ ΓΙΑ ΠΑΙΔΙΑ ΚΑΙ ΝΕΟΥΣ (κόμικς)

- Γενικά χαρακτηριστικά
- Είδη
- Αξιολόγηση των εντύπων

9. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΣΤΟΝ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟ ΣΤΑΘΜΟ

10. ΤΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει:

- να γνωρίζει τις βασικές αρχές της επικοινωνίας και να έχει εξοικειωθεί με τις αποτελεσματικότερες τεχνικές της
- να γνωρίζει τις βασικές αρχές της λειτουργίας των ομάδων που έχουν σκοπό τη θεραπεία, τη μάθηση ή το παιχνίδι

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Εννοια και μέσα επικοινωνίας
- Ανάγκη επικοινωνίας: μια πανανθρώπινη ανάγκη
- Εήλθειση επικοινωνίας και οι συνέπειές της
- Οι διαδικασίες της επικοινωνίας: πομπός, μήνυμα, δέκτης
- Είδη επικοινωνίας
- Εμπόδια, δυσκολίες στην επικοινωνία λόγω διαφόρων ειδικών αναγκών των ατόμων
- Εμπόδια φυσικά, ψυχολογικά, γνωστικά, συναισθηματικά
- Εφαρμογή των αρχών της επικοινωνίας στα παιδιά της προσχολικής αγωγής

2. ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ

- Εννοια των ανθρώπινων σχέσεων
- Η σημασία των ανθρώπινων σχέσεων και η επικοινωνία
- Σχέσεις παιδαγωγού και παιδιών
- Ανθρώπινες σχέσεις και μάθηση
- Επικοινωνώντας σωστά με τους γονείς
- Κάνοντας τους γονείς συνεργάτες στο σπίτι ή το σχολείο

3. ΤΟ ΑΤΟΜΟ ΜΕΣΑ ΣΤΗΝ ΟΜΑΔΑ

- Δυναμική της ομάδας
- Δομή της ομάδας
- Στόχοι της ομάδας
- Η ταυτότητα του μέλους της ομάδας (αλληλιοεξάρτηση, συνεργασία, αυτονομία)
- Ηθικές αρχές - περιορισμοί
- Αμοιβές στην ομάδα
- Φόβος απόρριψης από την ομάδα και οι περιπτώσεις
- Μέθοδοι λήψης σωστών αποφάσεων μέσα στην ομάδα
- Σύγκρουση/ επίλυση σύγκρουσης

4. ΦΤΙΑΧΝΟΝΤΑΣ ΜΙΑ ΟΜΑΔΑ

- Είδη ομάδων
- Σκοποί ομάδων με παιδιά με ειδικές ανάγκες
- Νόρμες/Κανόνες
- Προβληματικές συμπεριφορές
- Εμπιστοσύνη - δημιουργικές σχέσεις μεταξύ των μελών
- Ειδικές τεχνικές / ασκήσεις

Παρατήρηση: Να δίνονται στους σπουδαστές μικρής έκτασης εργασίες, εν είδη ασκήσεων

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΑΘΗΜΑ : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2/ Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει να είναι ικανός:

- να κάνει τις απαραίτητες ενέργειες για την ίδρυση και λειτουργία ενός παιδικού ή βρεφονηπιακού σταθμού (νομοθεσία, προδιαγραφές)
- να οργανώνει και να εξοπλίζει με βάση τις παιδαγωγικές αρχές έναν παιδικό ή βρεφονηπιακό σταθμό, κατάλληλο για τις ανάγκες των παιδιών (φυσικές, ψυχοσυναισθηματικές, επικοινωνίας και έκφρασης).

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Κριτήρια επιλογής του χώρου ίδρυσης του Βρεφονηπιακού Σταθμού (προδιαγραφές- νομοθεσία)
- Διαρρύθμιση του χώρου - Αρχιτεκτονική
- Οργάνωση Βρεφικού τμήματος (τετραγωνικά/παιδί, χώροι)
- Οργάνωση Νηπιακού τμήματος (τετραγωνικά/παιδί, χώροι)
- Διαρρύθμιση και εξοπλισμός εξωτερικού χώρου
- Οργάνωση βοηθητικών χώρων (κουζίνα, μπάνιο, πλυντήριο κτλ.)
- Εξοπλισμός Βρεφονηπιακού Σταθμού (έπιπλα, σκεύη κτλ.)
- Εξοπλισμός Βρεφικού τμήματος με παιδαγωγικό- ψυχαγωγικό υλικό
- Εξοπλισμός Νηπιακού τμήματος
- Οργάνωση εργαστηρίων
- Αντιπροσωπευτικά σχεδιαγράμματα Βρεφονηπιακών σταθμών
- Κατάλληλη επιλογή προσωπικού - Διαπροσωπικές σχέσεις - Προβλήματα συνεργασίας
- Μεταφορά των παιδιών με το αυτοκίνητο (κανόνες, κίνδυνοι, ευθύνες) Ο ρόλος του οδηγού, του συνοδηγού
- Διαδικασία παραλαβής και παράδοσης των παιδιών (προβλήματα -ευθύνες)
- Πρόγραμμα λειτουργίας

Ημερήσιο διάγραμμα εργασίας όπως αυτό ορίζεται από το Υπουργείο Υγείας Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων

- Η δεοντολογία παράγοντας αποτελεσματικότητας στην άσκηση ενός επαγγέλματος, οι συνέπειες της άρνησης της δεοντολογίας

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει:

- να γνωρίζει τη σχέση και την αλληλεπίδραση ατόμου και κοινωνικής ομάδας
- να έχει αντιληφθεί την αναγκαιότητα και χρησιμότητα της γνώσης και κατανόησης των κοινωνικών φαινομένων και καταστάσεων συνδέοντας συνεχώς τη θεωρία με την καθημερινή ζωή

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- ΦΥΣΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ
Προσωπικότητα και πολιτισμός (άτομο και κοινωνία)
Ατομική καλλιέργεια - Συλλογική κουητούρα)
Προσωπικότητα - Κοινωνική συμπεριφορά
Συμπεριφορά - Κίνητρα και συναισθήματα)
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΘΕΣΜΟΙ
Εννοια, μορφή και μεταβολές των κοινωνικών θεσμών
- ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ - ΣΥΓΓΕΝΕΙΑ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΑ
Βιολογικό και κοινωνικό φαινόμενο
Σχέσεις οικογένειας και κοινωνικών δομών
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ
Εννοια - Περιεχόμενο
Μηχανισμοί
Φορείς κοινωνικοποίησης
Η κοινωνικοποίηση ως διαδικασία μάθησης στην οικογένεια
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΕΣ
Χαρακτηριστικά
Μηχανισμοί εσωτερίκευσης
Προσαρμογή και απόκλιση
Ανομία
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΣ ΕΛΕΓΧΟΣ ΩΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗΣ
Κοινωνικός ρόλος
Θεσμικός ρόλος
Ατομικός ρόλος
Σύγκρουση ρόλων
Ανδρικοί και γυναικείοι ρόλοι στην οικογένεια
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΘΕΣΗ
Το άτομο ως φορέας κοινωνικής θέσης
Κοινωνικές θέσεις και κοινωνικές τάξεις
- ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΤΑΣΕΙΣ
Δυναμική των στάσεων
Γενικά χαρακτηριστικά των στάσεων
- ΣΤΕΡΕΟΤΥΠΑ
Ορισμός και προβληματική
Στερεότυπα και προκαταλήψεις

- ΝΟΟΤΡΟΠΙΕΣ
  - Κοινωνία και ηθικές αξίες
  - Ηθη, παραδόσεις
  - Λειτουργίες, σύμβολα
- ΝΟΟΤΡΟΠΙΑ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ
  - Γέννηση και δυναμική της συμπεριφοράς
  - Συλλογική συμπεριφορά και νοοτροπία
- ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΕΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ
  - Αντίληψη με βάση τις αξίες του ατόμου
  - Επίδραση της αντίληψης στις διαπροσωπικές σχέσεις
- ΥΓΕΙΑ, ΑΣΘΕΝΕΙΑ, ΑΝΑΠΗΡΙΑ
  - Πολιτιστικές διαστάσεις της ασθένειας
  - Κοινωνικο-οικονομικοί παράγοντες της ασθένειας
  - Επίδραση περιβάλλοντος στην υγεία
  - Αίτια ασθένειας

Παρατήρηση: Να δίνονται στους σπουδαστές μικρής έκτασης εργασίες, εν είδη ασκήσεων

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει:

- να γνωρίζει τις διατροφικές ανάγκες του παιδιού
- να είναι ενημερωμένος σχετικά με την ενδεικνυόμενη συχνότητα και ποσότητα των γευμάτων του παιδιού
- να είναι ικανός να καταρτίζει ένα κατάλληλο για την ηλικία και την εποχή διαιτολόγιο

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Περιεχόμενο
- Είδη τροφών (πρωτεΐνες, λίπη, υδατάνθρακες, ανόργανα άλατα και ιχνοστοιχεία, νερό, βιταμίνες)
- Ανάγκες του οργανισμού στα παραπάνω στοιχεία
Συμβολή των στοιχείων στη σωματική - ψυχική εξέλιξη του ανθρώπου
- Επιπτώσεις από την έλλειψή τους
- Υποσιτισμός - Παχυσαρκία (θερμίδες)
- Διατροφή της εγκύου
Διαιτολόγιο
- Διατροφή της μητέρας που θηλάζει
Συγκεκριμένες ανάγκες
- Διατροφή του βρέφους
Διαιτολόγιο
- Διατροφή του νηπίου
Διαιτολόγιο

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ - ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα Εργαστήριο

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει να είναι ικανός:
- να προετοιμάσει μια ολοκληρωμένη παράσταση (επιλογή σεναρίου, σκηνικά, επιλογή μουσικής υπόκρουσης)
  - να κατασκευάζει κούκλες διαφόρων ειδών

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ

- Σκοπός - Ιστορία του κουκλιοθέατρου
- Είδη κουκλιοθέατρου
- Κούκλες
  - γαντόκουκλα
  - κλασική
  - αυτοσχέδια
  - από άχρηστο υλικό κτλ.
- Ρουχισμός κούκλας
- Το κουκλιοθέατρο (έπιπλο)
- Σκηνικά
- Το ζωντάνεμα της κούκλας
- Τρόποι χρήσης
- Επιλογή έργου
- Παρουσίαση ενός παραμυθιού
- Αυτοσχεδιασμός

2. ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

- Ιστορία
- Φιγούρες - κατασκευή
- Κατασκευή σκηνικού
- Παίζουμε ένα θέατρο σκιών
- Αυτοσχεδιάζουμε
- Ζωντάνεμα μιας ιστορίας

3. ΜΑΡΙΟΝΕΤΕΣ

- Κατασκευή
- Τρόπος παιχνιδιού
- Ζωντάνεμα μιας ιστορίας
- Αυτοσχεδιασμός
- Δίνουμε μια παράσταση

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα Εργαστήριο

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων πρέπει να είναι ικανός:
- να χρησιμοποιεί τις εκφράσεις του προσώπου, τις κινήσεις του σώματος, τη φωνή και τους ήχους για τη σύνθεση παντομίμας.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Το θεατρικό παιχνίδι μέσο αγωγής
- Τεχνικές ανάπτυξης θεάτρου
- Αυτοσχεδιασμοί - Πηγές έμπνευσης
- Σωματική έκφραση
- Σκηνικά - Υήικα
- Μεταμφιέσεις - Κουστούμια
- Αναπαράσταση παραμυθιού
- Αναπαράσταση τραγουδιού
- Αναπαράσταση τυχαίου γεγονότος
- Η αξία του δραματικού παιχνιδιού
- Ο ρόλος του εμπυχωτή

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα Εργαστήριο

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει:
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιεί διάφορες τεχνικές για την παρουσίαση κάποιου θέματος (β' εξάμηνο)
- να χρησιμοποιεί διάφορα εύχρηστα υλικά για να κατασκευάσει μορφές και αντικείμενα από την καθημερινή ζωή.

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗ

- Τα υλικά
- Τα χρώματα
- Τεχνικές ζωγραφικής
- Η εξέλιξη του παιδικού ιχνογραφήματος

2. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΠΛΑΣΤΙΚΗ

- Τα υλικά
- Τεχνικές πηλαστικής
- Η εξέλιξη της πηλαστικής στο παιδί

3. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗ ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΙΑ

- Τα υλικά
- Τεχνικές χειροτεχνίας
- Η εξέλιξη της παιδικής χειροτεχνίας

4. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟ ΚΟΛΑΖ

- Τα υλικά
- Τεχνικές κατασκευής κολλάζ
- Η εξέλιξη του παιδικού κολλάζ

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΜΑΘΗΜΑ : ΠΑΙΧΝΙΔΙ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ ΩΡΕΣ 2 / Εβδομάδα Εργαστήριο

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Ο εκπαιδευόμενος μετά το τέλος των μαθημάτων θα πρέπει:
- να γνωρίζει τα διάφορα είδη παιχνιδιού και τον τρόπο χρήσης τους
για την αγωγή και ψυχαγωγία των παιδιών
- να είναι ικανός να χρησιμοποιεί το παιχνίδι σε όλες του τις
διαστάσεις

ΕΝΟΤΗΤΕΣ

- Σημασία του παιχνιδιού
- Ατομικό παιχνίδι - Προτάσεις
- Ομαδικό παιχνίδι - Προτάσεις
- Παραδοσιακό παιχνίδι
- Ελεύθερο παιχνίδι
- Κατευθυνόμενο παιχνίδι
- Παιχνίδια σε άηλες χώρες
- Συμβολικό παιχνίδι
- Παιχνίδια με τη γλώσσα (τα παιδιά δημιουργούν νέες λέξεις)
- Προτιμήσεις σε παιχνίδια (φύλο)
- Παιχνίδι και ηλικία
- Παιχνίδι και χώρος (εσωτερικός χώρος, εξωτερικός χώρος)
- Αγορά παιχνιδιών για παιδιά προσχολικής ηλικίας
- Παιχνίδια με άχρηστο υλικό

ΤΟΜΕΑΣ : ΥΓΕΙΑΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ
ΟΜΑΔΑ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ
ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑ: ΠΡΟΣΧΟΛΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΩΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΚΑΙ
ΕΚΦΡΑΣΗΣ
ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ : 13.05.01.12

ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΕΡΓΑΣΙΑΚΟ ΧΩΡΟ
ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄ 14 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ Χ 1 ΗΜΕΡΑ
ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄ 14 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ Χ 1 ΗΜΕΡΑ
ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄ 14 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ Χ 1 ΗΜΕΡΑ
ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄ 8 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ Χ 2 ΗΜΕΡΕΣ
4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ Χ 5 ΗΜΕΡΕΣ

Η πρακτική άσκηση θα πραγματοποιείται σε Παιδικούς Σταθμούς, Νηπιακούς Σταθμούς, Ειδικά Σχολεία, Ιδρύματα, Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας.

Θα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια ώστε οι σπουδαστές να συμμετέχουν σε διαδικασίες αντίστοιχες των θεωρητικών μαθημάτων που διδάσκονται παράλληλα στη διάρκεια του εξαμήνου.

Οι σπουδαστές θα πρέπει να συμμετέχουν υποχρεωτικά σε όλες τις διαδικασίες.

Οι πρακτικές εφαρμογές θα μπορούν να γίνονται σε όλους τους Κοινωνικούς Φορείς του Δημόσιου ή του Ιδιωτικού Τομέα.

Στο Α΄ εξάμηνο οι σπουδαστές θα πρέπει να συμμετέχουν στις εργασίες των σταθμών που φιλοξενούν βρέφη ηλικίας από λίγων ημερών μέχρι δύο (2) ετών, στο Β΄ εξάμηνο παιδιά από 2 ετών μέχρι και την προσχολική τους ηλικία (όχι την ηλικία του νηπιαγωγείου). Στα πρώτα εξάμηνα θα πρέπει επίσης να επισκεφθούν και να εργαστούν σε σταθμούς με ειδικά παιδιά για 3 εβδομάδες τουλάχιστον εφόσον το επιθυμούν.

Στο Δ΄ εξάμηνο στη διάρκεια των εβδομαδιαίων κύκλων μαθημάτων οι σπουδαστές θα πάρουν θέμα για την εκπόνηση σύντομης γραπτής εργασίας κατά τη διάρκεια του β΄ σταδίου (πρακτικής άσκησης).

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1ο ΣΤΑΔΙΟ - 8 ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ

3 ΗΜΕΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ, 2 ΩΡΕΣ Θεωρία + 2 ΩΡΕΣ ΩΡΕΣ Εργαστήριο

Σύνολο= 9 ώρες θεωρία + 9 ώρες εργαστήριο

2 ΗΜΕΡΕΣ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΣΕ ΧΩΡΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ ΤΩΝ ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΩΝ ΣΕΜΙΝΑΡΙΩΝ

Ο σπουδαστής στο τέλος των σεμιναρίων θα πρέπει:

- να γνωρίζει στη θεωρία και να έχει δοκιμάσει στην πράξη ό,τι του χρειάζεται για τη δημιουργική απασχόληση των παιδιών στον Παιδικό Σταθμό
- να μπορεί να κατασκευάζει μόνος του, με ελάχιστα έξοδα, ό,τι χρειάζεται για να παίξουν τα παιδιά στον παιδικό σταθμό
- να μπορεί να δουλεύει σε ομάδα, να ενθαρρύνει τα παιδιά, να κινεί το ενδιαφέρον τους, να προκαλεί τη συμμετοχή τους.
- να γνωρίζει τρόπους αξιοποίησης της πολιτιστικής μας κληρονομιάς σε κάθε σχολική δραστηριότητα.

2ο ΣΤΑΔΙΟ: 4 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

Πρακτική άσκηση σε χώρο εργασίας. Εκπόνηση γραπτής εργασίας

3ο ΣΤΑΔΙΟ : 2 ΕΒΔΟΜΑΔΕΣ

Αξιολόγηση της εργασιακής εμπειρίας. Παρουσίαση στην τάξη, συζήτηση και αξιολόγηση των γραπτών εργασιών των σπουδαστών

Δ' ΕΞΑΜΗΝΟ

1. ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (θεωρία + εργαστήριο)

1η ημέρα:

Θεωρία: Θεωρία Μουσικής

Εργαστήριο: Μάθηση και χρήση μουσικών οργάνων

2η ημέρα:

Θεωρία: Θεωρία Ρυθμικής

Εργαστήριο: Μάθηση και χρήση οργάνων ρυθμικής

3η ημέρα:

Θεωρία: Θεωρία Μουσικοκινητικής αγωγής

Εργαστήριο: Τραγουδάμε - χορεύουμε

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

2. ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ - ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ (θεωρία + εργαστήριο)

1η ημέρα:

Θεωρία: Κουκλοθέατρο

Εργαστήριο: - Κατασκευή κούκλας

- Στήσιμο σκηνικού

- Παίξιμο παράστασης

2η ημέρα:
Θεωρία: Μαριονέτες
Εργαστήριο: - Κατασκευή μαριονέτας
- Στήσιμο σκηνικού
- Παίξιμο παράστασης

3η ημέρα:
Θεωρία: Θέατρο Σκιών
Εργαστήριο: - Κατασκευή φιγούρας
- Στήσιμο σκηνικού
- Παίξιμο παράστασης

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

3. ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ (θεωρία + εργαστήριο)

1η ημέρα:
Θεωρία: Τι είναι η παντομίμα
Εργαστήριο: Παιζουμε παντομίμα

2η ημέρα:
Θεωρία: Από το παραμύθι στο θέατρο
Εργαστήριο: Δραματοποιούμε ιστορία, ποίημα ή παραμύθι

3η ημέρα:
Θεωρία: Αυτοσχεδιασμοί
Εργαστήριο: Αυτοσχεδιάζουμε

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

4. ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ (θεωρία + εργαστήριο)

1η ημέρα:
Θεωρία: Κατανόηση της παιδικής ζωγραφικής
Εργαστήριο: Ζωγραφική

2η ημέρα:
Θεωρία: Κατανόηση της παιδικής π्लाστικής
Εργαστήριο: Πλαστική

3η ημέρα:
Θεωρία: Κατανόηση του παιδικού κολλάζ
Εργαστήριο: Κολλάζ

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

5. ΠΑΙΧΝΙΔΙ (θεωρία και εργαστήριο)**1η ημέρα**

Θεωρία: Ατομικό παιδαγωγικό παιχνίδι
 Εργαστήριο: Κατασκευές

2η ημέρα

Θεωρία: Ομαδικό παιδαγωγικό παιχνίδι
 Εργαστήριο: Κατασκευές

3η ημέρα

Θεωρία: Παραδοσιακό παιχνίδι
 Εργαστήριο: Αναπαράσταση

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

6. ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ (θεωρία + εργαστήριο)**1η ημέρα:**

Θεωρία: Εισαγωγή σε βασικές οικολογικές έννοιες
 Εργαστήριο: Ανακύκλωση χαρτιού, γυαλιού, αλουμινίου

2η ημέρα:

Θεωρία: Περιβαλλοντική αγωγή/ εκπαίδευση
 Εργαστήριο: - Γνωριμία του κόσμου γύρω μας (γειτονιά, κοινότητα, πόλη)
 - Προστασία του περιβάλλοντος

(ταινίες, φωτογραφίες, σηαίιτς)

3η ημέρα:

Θεωρία: Φυσιογνωστικές δραστηριότητες
 Εργαστήριο: - Δραστηριότητες (απλά πειράματα) γύρω από τα φυσικά φαινόμενα (αέρας, βροχή, αστραπή, χιόνι, πάγος)
 - Συλλογή διαφόρων αντικειμένων από το φυσικό περιβάλλον

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

7. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ (θεωρία και εργαστήριο)**1η ημέρα:**

Θεωρία: Αγωγή και εκπαίδευση μέσα από την τέχνη
 Μέθοδοι προσέγγισης της τέχνης ανάλογα με την ηλικία και το χώρο
 Εργαστήριο: Προετοιμασία, πραγματοποίηση και αξιολόγηση επίσκεψης σε χώρο τέχνης

2η ημέρα:

Θεωρία: Αγωγή και εκπαίδευση μέσα από τους βιοτεχνικούς χώρους και τις διάφορες υπηρεσίες
 Εργαστήριο: Προετοιμασία, πραγματοποίηση και αξιολόγηση επίσκεψης σε εργασιακό ή βιοτεχνικό χώρο ή σε κάποια υπηρεσία.

3η ημέρα:

Θεωρία: Αγωγή και εκπαίδευση μέσα από την ελληνική παράδοση

Εργαστήριο:
γνωριμία με τις
τα τραγούδια

α) εκμάθηση βασικών δημοτικών χορών
β) επίσκεψη σε ηθιογραφικό μουσείο για
ελληνικές ενδυμασίες, τη δημοτική μουσική και

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

8. ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ (θεωρία + εργαστήριο)

1η ημέρα:

παιδιού
Θεωρία: Παραμύθι: μέσο ψυχαγωγίας και αγωγής του
Εργαστήριο: Διαθέγουμε και παρουσιάζουμε παραμύθια

2η ημέρα:

τη μυθολογία και
Θεωρία: Μυθολογία - Ιστορία
Εργαστήριο: Διαθέγουμε και παρουσιάζουμε θέματα από
την ιστορία

3η ημέρα:

Θεωρία: Το ποίημα και ο ρόλος του στη ζωή του παιδιού
Εργαστήριο: Διαθέγουμε και παρουσιάζουμε ποιήματα

4η και 5η ημέρα: Σε χώρο εργασίας όπου θα επιδιωχθεί η άσκηση των σπουδαστών σε δραστηριότητες σχετικές με το θέμα του σεμιναρίου.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ

1. Καρέκλες (1 ανά σπουδαστή)
2. Τραπέζια (1 ανά 2 σπουδαστές)
3. Πάγκος με εργαλεία (σφυρί, τανάθια, πριόνι, πλάκι, κορδέλλα, Τ, τρυπάνι, αφίδι, ράσπα, βίδα σφυξίματος, κατσαβίδι, σέγα, κόφτης)
4. Ντουλάπια (4 ντουλάπια ανά αίθουσα) (για τη φύλαξη των αντικειμένων που κατασκευάζονται, των αναλώσιμων υλικών κτλ.)
5. Βιβλιοθήκη (1 ανά κτίριο) (για τη φύλαξη των παιδικών βιβλίων)
6. Ράφια (8 ράφια ανά αίθουσα) (για την τοποθέτηση εργαλείων και άλλων εξαρτημάτων)
7. Αναλώσιμα (υφάσματα, χαρτικά, κομμάτια ξύλου, μπογιές, μαρκαδόροι, κτλ.)

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ "ΤΕΧΝΙΚΩΝ" ΚΑΙ "ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΤΕΧΝΩΝ"

- Φορητή οθόνη προβολής (1)
- Μονταζιέρα - Σχεδιαστήριο (1)
- Επιδιασκόπιο (1)
- Video camera (1)
- Φωτοτυπικό (1)
- Μπογιές, πινέλα, πάγκοι
- Αναλώσιμα

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

- Πιάνο
- Κιθάρα κλασική
- Σετ κουδουνάκια μικρά και μεγάλα (διάφορα)
- Ταμπουρίνο (3)
- Ντέφια (3)
- Κλακέτες (1 ζεύγος)
- Αυθεντικά αφρικάνικα κρουστά όργανα (διάφορα)
- Ξύλινα κρουστά ποτήρια, ορθογώνια και κάθετα (διάφορα)
- Μαράγκες (1 ζεύγος)
- Κρουστή κουρτίνα
- Μεταλλόφωνο
- Φλογοέρες (5)
- Στερεοφωνικό συγκρότημα αποτελούμενο από έναν ενισχυτή, ένα κασετόφωνο και 2 ηχεία
- Ραδιοκασετόφωνο φορητό

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΟΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΟΥ ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟΥ

- Κουκλοθέατρο επαγγελματικό
- Σκηνικά - κούκλες κουκλοθέατρου
- Μηχανές προβολής slides
- Video (2)
- Συσκευές τηλεόρασης, έγχρωμες (2)

ΠΡΟΣΟΝΤΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- Πτυχίο Φιλοσοφικής Σχολής ΑΕΙ με ειδίκευση στην Ψυχολογία ή ισότιμο πτυχίο του εξωτερικού.

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ - ΝΗΠΙΑΓΩΓΙΚΗ

- Πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών ΑΕΙ ή ισότιμο πτυχίο του εξωτερικού ή

- Πτυχίο Φιλοσοφικής Σχολής ΑΕΙ με ειδίκευση στην Παιδαγωγική ή
- Πτυχίο Τμήματος βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ και τριετής υπηρεσία στον επαγγελματικό χώρο της προσχολικής αγωγής

ΕΞΕΛΙΚΤΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- Πτυχίο Φιλοσοφικής Σχολής ΑΕΙ με ειδίκευση στην Ψυχολογία ή ισότιμο πτυχίο του εξωτερικού

ΤΕΧΝΙΚΑ

- Πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών ΑΕΙ ή ισότιμο πτυχίο του εξωτερικού ή

- Πτυχίο Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ ή
- Πτυχίο Σχολής Καλών Τεχνών

ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Πτυχίο Μουσικοπαιδαγωγού ή
- Πτυχίο Ανωτέρας Σχολής αναγνωρισμένου Ωδείου με τριετή υπηρεσία στον επαγγελματικό χώρο της προσχολικής αγωγής

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ

- Πτυχίο Ιατρικής Σχολής ΑΕΙ ή ισότιμο πτυχίο του εξωτερικού

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΗΣ

- Πτυχίο Ιατρικής Σχολής ΑΕΙ με ειδικότητα Παιδιάτρου

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΒΡΕΦΟΚΟΜΙΑΣ

- Πτυχίο Ιατρικής Σχολής ΑΕΙ με ειδικότητα Παιδιάτρου ή Πτυχίο Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ και τριετής υπηρεσία στον επαγγελματικό χώρο της προσχολικής αγωγής

ΠΡΩΤΕΣ ΒΟΗΘΕΙΕΣ

- Πτυχίο Ιατρικής Σχολής ΑΕΙ ή ισότιμο πτυχίο εξωτερικού

ΠΑΙΔΙΚΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

- Πτυχίο Φιλοσοφικής σχολής ΑΕΙ ή πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών ή Δασκάλων ΑΕΙ.

ΑΝΘΡΩΠΙΝΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ - ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

- Πτυχίο Κοινωνιολογίας ή Κοινωνικής Ψυχολογίας ή Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ΑΕΙ ή ισότιμο πτυχίο του εξωτερικού

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΒΡΕΦΟΝΗΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΘΜΟΥ

- Πτυχίο Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ

- Πτυχίο Κοινωνιολογίας ή Κοινωνικής Ψυχολογίας ή Κοινωνικής Ανθρωπολογίας ΑΕΙ ή ισότιμο πτυχίο του εξωτερικού

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΗΣ

- Διαιτολόγος, απόφοιτος της Σχολής Οικιακής Οικονομίας ΑΕΙ ή της Ιατρικής

ΜΟΥΣΙΚΟΚΙΝΗΤΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

- Πτυχίο Μουσικοπαιδαγωγού ή
- Πτυχίο Ανωτέρας Σχολής αναγνωρισμένου Ωδείου με τριετή υπηρεσία στον επαγγελματικό χώρο της προσχολικής αγωγής

ΚΟΥΚΛΟΘΕΑΤΡΟ - ΘΕΑΤΡΟ ΣΚΙΩΝ

- Κουκλοπαίχτης

ΘΕΑΤΡΙΚΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ

χώρο της - Ηθοποιός, Δραματοθεραπευτής με τριετή υπηρεσία στον επαγγελματικό
προσχολική αγωγή

ΕΙΚΑΣΤΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ

- Πτυχίο Ανωτάτης Σχολής Καλών Τεχνών και 3ετής υπηρεσία στον επαγγελματικό χώρο της προσχολικής αγωγής.

ΠΑΙΧΝΙΔΙ

- Πτυχίο Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών ΑΕΙ ή πτυχίο του Τμήματος Βρεφονηπιοκομίας ΤΕΙ και 3-ετής υπηρεσία στον επαγγελματικό χώρο της προσχολικής εκπαίδευσης.